

ANTAGNA TEXTER

P8_TA(2017)0197

Nuläget för koncentrationen av jordbruksmark i EU: hur kan man förenkla tillgången till mark för jordbrukare?

Europaparlamentets resolution av den 27 april 2017 om nuläget för koncentrationen av jordbruksmark i EU: hur kan man förenkla tillgången till mark för jordbrukare? (2016/2141(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande av den 21 januari 2015 *Markrofferi – en väckarklocka för Europa och ett överhängande hot mot familjejordbruken*,
- med beaktande av de frivilliga riktlinjerna för ansvarsfull förvaltning av besittningsrätt till mark, fiske och skogar från kommittén för globalt tryggad livsmedelsförsörjning (CFS) av den 12 maj 2012,
- med beaktande av framställning nr 187/2015 till Europaparlamentet om skydd och förvaltning av EU:s jordbruksmark som delad rikedom: en uppmaning från civilsamhällets organisationer för en hållbarare och mer rättvis markpolitik i EU,
- med beaktande av undersökningen av omfattningen av markrofferiet i EU från Europaparlamentets utskott för jordbruk och landsbygdens utveckling¹,
- med beaktande av kommissionens planerade respektive redan inledda överträdelseförfaranden mot medlemsstaterna Bulgarien, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien och Ungern,
- med beaktande av artikel 52 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling (A8-0119/2017), och av följande skäl:
 - A. År 2013 kontrollerade 3,1 % av jordbruksföretagen 52,2 % av jordbruksmarken i EU-27. Detta kan jämföras med att 76,2 % av jordbruksföretagen hade tillgång till endast

¹ Undersökningen *Extent of Farmland Grabbing in the EU* från Europaparlamentets utskott för jordbruk och landsbygdens utveckling, s. 24 (PE540.369).

11,2 % av jordbruksmarken. Denna tendens strider mot den europeiska modellen med ett jordbruk som är hållbart, multifunktionellt och starkt präglad av familjeföretag.

- B. Ojämligheten i markanvändandet i EU har en Gini-koefficient på 0,82 och ligger därmed på samma nivå som länder som Brasilien, Colombia och Filippinerna¹.
- C. Denna ojämna fördelning av jordbruksmark återspeglar en ojämn fördelning av stöden inom den gemensamma jordbrukspolitiken eftersom direktstöd, som utgör majoriteten av utgifterna inom den gemensamma jordbrukspolitiken, framför allt betalas per hektar.
- D. Den verkliga mark- och stödfördelningen uppvisar eventuellt ännu större ojämlikhet, eftersom tillgänglig statistik inte gör det möjligt att fastställa något om ägandet och kontrollen av jordbruksföretag.
- E. Tillgång till mark och äganderätt är grundläggande rättigheter i varje medlemsstats nationella lagstiftning.
- F. Tillgång till mark är av avgörande betydelse för förverkligandet av många mänskliga rättigheter och har inflytande på Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- G. Mark utgör å ena sidan egendom, å andra sidan en kollektiv nytthet som medför en samhällsplikt.
- H. EU har ingen exklusiv eller delad befogenhet avseende mark, och olika europeiska politikområden ger olika politiska, sociala, kulturella och miljömässiga aspekter på markförvaltning, vilket innebär att det behövs ett helhetsperspektiv avseende markförvaltning på EU-nivå.
- I. Den tyska författningsdomstolen fastställde redan i sin dom av den 12 januari 1967 (1 BvR 169/63 BVerfG 21, 73–87) att försäljning av mark på landsbygden inte behöver vara lika fri som försäljning av alla andra former av tillgångar eftersom marken inte kan utökas och är oundgänglig; i en rättvis rätts- och samhällsordning måste allmänintresset när det gäller mark beaktas i större grad än vid andra tillgångar².
- J. Mark är en allt knappare resurs som inte kan ökas och marken är grunden för den mänskliga rättigheten till sund och tillräcklig näring samt en rad livsviktiga ekosystemfunktioner. Marken får därmed inte betraktas som en vanlig handelsvara. Marken hotas dessutom från två håll, dels genom att jordbruksområden går förlorade genom hårdgöring, stadsbebyggelse, turism, infrastrukturprojekt, förändrad markanvändning och avskogning samt ökenspridning genom klimatförändring, dels genom att mark koncentreras till storföretag inom jordbruket och investerare som inte är jordbruksföretag. Samtidigt är det de offentliga myndigheternas uppgift att kontrollera och begränsa förlusten av jordbruksområden genom sådan verksamhet.

¹ Ibid.

² *Landwirtschaftliche Bodenmarktpolitik: Situation und Handlungsoptionen*, rapport från den federala regeringens och delstaternas arbetsgrupp om markpolitik i enlighet med beslut av direktörerna för delstaternas jordbruksministerier den 16 januari 2014 (mars 2015), sid 37.

- K. Markresurserna är föremål för konflikter inte bara angående användningen utan även för skilda önskemål från investerare inom och utanför jordbruket samt från olika generationer av jordbrukare. De unga som vill etablera sig har på grund av kostnaderna svårare att få tillgång till mark, i synnerhet om de inte kommer från en jordbrukarfamilj.
- L. Medlemsstaterna bär ansvaret för att politiken för handel med mark och marknaden för jordbruksmark regleras på olika sätt i de olika EU-länderna. Detta kan ha stor påverkan på konkurrenskraften hos jordbruksföretag på den inre marknaden.
- M. Mark är en produktionsfaktor som kräver stor finansiering. Den är kopplad till nationella arvsrättsordningar, som tvingar fram återfinansiering vid varje generationsskifte. Markpriset påverkar markkoncentrationen och det händer att jordbrukare som befinner sig i slutet av sitt arbetsliv och saknar arvingar säljer sitt jordbruksföretag till högstbjudande för att dryga ut sin modesta pension.
- N. I sin särskilda rapport 25/2016 påpekar EU:s revisionsrätt att de system som används för kartläggning av jordbruksmark i syfte att beräkna stödberättigande för marken måste förbättras.
- O. Befintliga statistiska verktyg på EU-nivå, såsom informationssystemet för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter (ISJR), Eurostats strukturundersökning i jordbruket och det integrerade administrations- och kontrollsystemet, samlar in data om olika aspekter av markinnehav. På europeisk nivå saknas fortfarande omfattande, aktuell, transparent och högkvalitativ statistik om marknyttjanderätt, ägarstrukturer, arrendestrukturer, pris- och mängdrirelser i markpriserna samt relevanta social- och miljöindikatorer. I många medlemsstater är insamlingen och offentliggörandet av statistiken ofullständig.
- P. Vederbörlig marknadsinsyn är nödvändig, inbegripet vad gäller rationell fördelning av marken, och även verksamhet för institutioner som agerar på marknaden för mark bör omfattas.
- Q. Försäljningen av mark till investerare och holdingbolag utanför jordbruket utgör ett akut problem i hela unionen, och i synnerhet finns det ett stort tryck på de nya medlemsstaterna att anpassa sin lagstiftning efter att de moratorier som begränsar försäljningen av mark till utländska investerare har löpt ut, eftersom de jämförelsevis låga markpriserna påskyndar utförsäljningen av jordbruksmark till storinvestorare.
- R. Ett spritt ägande av jordbruksmark är en viktig grundläggande princip i den sociala marknadsekonomi och utgör en viktig förutsättning för den sociala sammanhållningen samt för att skapa arbetstillfällen på landsbygden, ett högt mervärde i jordbruket och social fred.
- S. Mark som utnyttjas för småskalig jordbruksverksamhet är särskilt viktig för vattenhushållningen och klimatet, koldioxidbudgeten och produktionen av sunda livsmedel, liksom för den biologiska mångfalden, markens bördighet och bevarande av landskapet. Omkring 20 procent av jordbruksmarken i Europa har redan lidit skada på grund av klimatförändringar, markerosion från vatten och vind samt felaktigt brukande. På grund av den globala uppvärmningen är vissa regioner i EU, särskilt i södra Europa, redan drabbade av torka och andra extrema väderfenomen, vilket kommer att försämra

jorden och begränsa tillgången till mark av god kvalitet och/eller mark som lämpar sig för jordbruk.

- T. Det finns en stor ojämlikhet vid fördelningen av kvalitativ jordbruksmark. Sådan mark är avgörande för livsmedlens kvalitet, livsmedelssäkerheten och människornas välbefinnande.
- U. Efterfrågan på livsmedel och foder, icke-fossil energi samt förnybara råvaror för bränsle-, kemi- och textilbranscherna och bioekonomin stiger stadigt, vilket även leder till stigande markpriser.
- V. Ett jordbruk med små och medelstora företag, spritt markägande eller ordentligt reglerad egendomsstyrning samt tillgång till offentlig mark är det bästa sättet att säkerställa ett ansvarsfullt förhållande till marken och hållbar markförvaltning samt främja identifiering med och anknytning till marken. Sådana former av markinnehav bidrar till att människorna stannar kvar på landsbygden och kan arbeta där, vilket i sin tur har positiva effekter på den socioekonomiska infrastrukturen på landsbygden, livsmedelssäkerheten, livsmedelstryggheten och bevarandet av livsstilen på landsbygden. En ojämn fördelning av och tillgång till mark och naturresurser ökar risken för samhällsklyftor, social obalans, minskad arbets- och livskvalitet och ökad fattigdom. Den höga maktkoncentrationen i de sektorer som verkar på unionens livsmedelsmarknad skulle kunna påverka konsumenternas rättigheter negativt och minska jordbrukarnas inkomster. Jordbrukare som inte äger sin mark bör garanteras avtal om tillräckligt solid och långvarig tillträdesrätt till marken för att kunna ge avkastning på de egna investeringarna.
- W. Målet med den europeiska jordbrukspolitikerna är att bevara den europeiska jordbruksmodellen, som baseras på ett multifunktionellt jordbruk som främst präglas av små och medelstora familje- och kooperativjordbruk med markägande. Bred ägarfördelning, säkra marknyttjanderätter och tillgång till offentlig mark, som bedrivs på ett hållbart sätt, garanterar rättvis tillgång till resurser och en mångsidig, bostadsortsbunden jordbruksstruktur med traditioner, rättssäkerhet och ansvar gentemot samhället. En sådan modell bevarar de traditionella produkterna, tryggar livsmedelsförsörjningen och stimulerar till innovation samtidigt som den skyddar miljön och framtida generationer.
- X. Utöver livsmedelsproduktion har familj jordbruken också andra viktiga sociala och miljörelaterade funktioner, som en industriell jordbruksmodell med storföretag inte alltid klarar av. Små och medelstora jordbruk som drivs antingen av familjerna själva eller med stöd från konsumenterna är en lovande framtidsmodell även ur ekonomiskt hänseende, eftersom sådana jordbruksföretag ofta uppvisar en stor företagsintern mångfald och därmed har en stark motståndskraft, samt bidrar till ett stort mervärde på landsbygden.
- Y. Koncentrationen av jordbruksmark har negativ inverkan på utvecklingen av landsbygdssamhällen och den socioekonomiska livskraften på landet, och leder till att arbetstillfällena går förlorade inom jordbruket, vilket sänker levnadsstandarden för jordbruksbefolkningen och minskar livsmedelsutbudet, med obalanserad territoriell och social utveckling som följd.

- Z. Framtidsutsikterna inom jordbruket är beroende av den yngre generationen och dess innovations- och investeringsvillighet, vilket är avgörande för framtiden på landsbygden eftersom det är det enda sättet att bromsa den ökande medelåldern inom jordbruksbefolkningen och säkerställa att jordbruksföretagen förs vidare, en förutsättning för att ansvarsförhållandet mellan generationerna inte ska gå förlorad. Samtidigt är det extra svårt för unga jordbrukare och nya företagare att få tillgång till mark och krediter, vilket kan leda till att branschen blir mindre attraktiv.
- AA. Tillgång till mark är grundvillkoret för att kunna starta ett jordbruksföretag, som i sin tur skapar sysselsättning och social och ekonomisk utveckling.
- AB. Köp- och arrendepriserna för jordbruksmark har i många regioner stigit till en nivå som uppmuntrar finansspekulation och gör det företagsekonomiskt omöjligt för många jordbruksföretag att behålla arrenderad mark eller utvidga markerna på det sätt som krävs för att driva livskraftiga små och medelstora företag, än mindre för att grunda nya företag, eftersom det knappt finns någon mark kvar på marknaden.
- AC. Olika markpriser för jordbruksmark i medlemsstaterna förstärker koncentrationsprocesserna ytterligare, och prisutvecklingen för mark står inte i proportion till den ekonomiska utvecklingen i andra branscher.
- AD. Priserna för att köpa, och till viss del även arrendera, jordbruksmark styrs i många medlemsstater inte längre av den jordbruksinkomst som kan uppnås genom livsmedelsproduktion.
- AE. Arrendepriserna styrs i många fall inte längre av den uppnåbara jordbruksinkomsten, och därmed blir kapitalkraven för höga och riskabla för att kunna starta jordbruksföretag.
- AF. Efterfrågan på livsmedel och foder konkurrerar med en stigande efterfrågan på råvaror för bioekonomin, till exempel biobränslen och råvaror för kemi- och textilbranscherna, vilket leder till ett ökat intresse från nya aktörer för att förvärva jordbruksmark.
- AG. I avsaknad av en ändamålsenlig markpolitik i vissa av medlemsstaterna tenderar EU:s politik och stöd att i vissa fall främja koncentrationsprocessen, eftersom markbundet direktstöd i högre grad gynnar storföretag och väletablerade jordbrukare. Dessa medel medverkar då till att markpriserna höjs, vilket bidrar till att marknaden för mark i praktiken stängs för unga personer, nya aktörer, som söker mark för att starta ett företag, och små och medelstora företag, som ofta har mindre ekonomiska resurser. Detta innebär också att europeiska jordbruksmedel, som också är avsedda för medelstora och små jordbruksföretag, ofta hamnar på fel plats.
- AH. Koncentrationen av mark till ett litet antal producenter leder till en snedvridning av produktionen och marknadsprocesserna och riskerar att bli kontraproduktivt för jordbruket i medlemsstaterna och/eller EU som helhet.
- AI. Den gemensamma jordbrukspolitiken, som reformerades 2013, har också gjort det möjligt att begränsa dessa effekter genom införande av starkare stöd för de första hektaren och en successiv nedtrappning av dessa bidrag. Detta arealkopplade direktstöd spelar en avgörande roll för säkerställande av konkurrenskraften och hållbarheten för de europeiska jordbruksföretag som uppfyller höga produktionskrav.

- AJ. Framför allt sedan den finansiella och ekonomiska krisen 2007 har köp av jordbruksmark betraktas som en säker investering i många medlemsstater. Jordbruksmarken har i oroväckande utsträckning köpts upp av investerare som inte är aktiva inom jordbruksområdet och finansiella spekulanter, som pensionsfonder, försäkringsbolag och andra företag. Markägande förblir en säker investering även vid en framtida inflation.
- AK. Ett antal medlemsstater har antagit lagstiftningsåtgärder för att skydda sin odlingsbara mark från att bli uppköpt av investerare. Bedrägerier vid markköp har konstaterats där man använt ”fickkontrakt” med förfalskade datum för avtalets ingående. Samtidigt har stora markområden köpts upp av investerare.
- AL. Spekulationsbubblor på marknaderna för jordbruksmark har allvarliga effekter för jordbruket, och spekulationer med råvaror på varuterminsmarknaden driver jordbrukspriserna i höjden ytterligare.
- AM. Markrofferi stimuleras bl.a. av den växande globaliseringen, den demografiska tillväxten, den växande efterfrågan på livsmedel och råvaror samt oavsedda effekter av den gemensamma jordbrukspolitiken.
- AN. En effekt av koncentrationen av ägandet av jordbruksmark är att vinster och skattemedel försvinner från landsbygdsområdena till storföretagens huvudkontor.
- AO. Befintliga bestämmelser om ett tak för direktstöd över 150 000 euro får inte effekt om juridiska personer har flera jordbruksföretag som vart och ett får mindre än 150 000 euro i direktstöd.
- AP. Aktiebolag inom jordbruket är på frammarsch med oroande hastighet. Dessa bolag agerar ofta gränsöverskridande och har för det mesta en företagsmodell som bygger på markspekulation snarare än jordbruksproduktion.
- AQ. De ovan beskrivna problemen rör inte bara jordbruksmark utan även, på ett lika brådskande och angeläget sätt, skog och fiske.
1. Europaparlamentet påminner om att frågan om mark, markförvaltning och bestämmelser för stadsutveckling ligger inom medlemsstaternas ansvarsområde. Därför uppmanar parlamentet medlemsstaterna att i sin offentliga politik ta bättre hänsyn till bevarande och förvaltning av jordbruksmark, samt till överföring av mark.
 2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inrätta en bevakningstjänst för att samla in information och data om graden av koncentration av jordbruksmark och besittningsrätt inom hela EU, med följande uppgifter: att registrera förvärvspriser och arrenden samt ägares och arrendatorers agerande på marknaden, att bevaka förlust av jordbruksmark till följd av användning för andra ändamål, förändring av markens bördighet och markerosion samt att utfärda regelbundna rapporter.
 3. Europaparlamentet anser att medlemsstaterna regelbundet bör lämna uppgifter till varandra och till kommissionen om sin nationella marklagstiftning, om förändringar i markanvändningen och, i synnerhet, om ärenden som avser spekulativa markköp.
 4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inrätta en arbetsgrupp på hög nivå för att undersöka problemet med koncentration av jordbruksmark, att genomföra en studie

om hur EU:s och medlemsstaternas olika politiska åtgärder påverkar markkoncentration och jordbruksproduktion och att analysera de risker som en markkoncentration kan ha för livsmedelsförsörjningen, sysselsättningen, miljön, markens kvalitet och landsbygdens utveckling.

5. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att inrikta sin markanvändningspolitik på att utnyttja befintliga möjligheter, t.ex. beskattningspolitik, stödsystem och bidrag inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken, för att på EU:s hela territorium bibehålla den familjeföretagsbaserade jordbruksmodellen.
6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att regelbundet samla in jämförbar statistik om arrendepriiser och markpriser, inklusive vid köp genom andelsförsäljning, samt om transaktioner som rör stora markområden, förlust av besittningsrätt, brott mot nyttjanderätten och spekulativa prisökningar i alla medlemsstater. Parlamentet uppmanar kommissionen att offentliggöra riktlinjer för en harmonisering av redovisningspraxis och att uppmuntra till ett utbyte av bästa praxis i nationell lagstiftning i syfte att kartlägga åtgärder för att skydda jordbruksmark och jordbruksverksamhet.
7. Europaparlamentet anser att det är nödvändigt att medlemsstaterna skapar harmoniserade register över jordbruksmark, där aktuella, korrekta och tydliga uppgifter om samtliga äganderätter och brukarrätter för jordbruksmark registreras – samtidigt som personuppgiftsskyddsreglerna för berörda parter respekteras till fullo – och redovisas i form av anonymiserad, offentligt tillgänglig statistik.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att på denna grundval regelbundet rapportera till rådet och parlamentet om situationen för markanvändning och om struktur, priser och nationell politik och lagstiftning om ägande och arrende av jordbruksmark, samt att rapportera till kommittén för globalt tryggad livsmedelsförsörjning om EU:s genomförande av kommitténs frivilliga riktlinjer för ansvarsfull förvaltning av besittningsrätt till mark, fiske och skogar inom ramen för nationell livsmedelstrygghet.
9. Europaparlamentet konstaterar att program för konsolidering av splittrat markinnehav, genom olika förfaranden inom ramen för ett system för integrerad markförvaltning som respekterar lokala och regionala särdrag, är ett outhärligt verktyg för att förbättra jordbruksstrukturen och lösa konflikter om markanvändning. Parlamentet rekommenderar i detta avseende att hyreskostnaderna, i de fall då konsolideringen av marken ska ske genom markhyra, ska anpassas till den produktiva kapaciteten och lönsamheten, eftersom det är det lämpligaste för jordbruksekonomin, och uppmanar medlemsstaterna att utbyta erfarenheter av förvaltning av jordbruksmark.
10. Europaparlamentet anser att en genomtänkt och samordnad marknadspolitik för mark, med hjälp av regional och lokal markanvändningsplanering, bör bidra till att minska användningen av mark för andra ändamål än jordbruk.
11. Europaparlamentet erkänner att det är medlemsstaterna som bär det huvudsakliga ansvaret för markpolitiken, men att denna kan påverkas av den gemensamma jordbrukspolitiken eller andra relevanta politikområden, med allvarliga återverkningar för konkurrenskraften hos jordbruksföretag på den inre marknaden. Parlamentet anser att markpolitiken måste bidra till att säkerställa en bred, rättvis och balanserad

fördelning av besittningsrätt och tillgång till mark, respektive korrekta rambestämmelser för arrendejordbrukares ställning, eftersom detta direkt påverkar försörjningsmöjligheterna, arbetsförhållandena och livskvaliteten på landsbygden. Parlamentet pekar också på besittningsrättens och markförvaltningens viktiga sociala funktion, mellan generationerna, med tanke på att förlust av jordbruksföretag och arbetsplatser kommer att leda till att det europeiska småjordbruket faller samman och landsbygdsområdena går under, vilket leder till strukturförändringar som är oönskade för hela samhället.

12. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att, för att uppnå den gemensamma jordbrukspolitikens mål, ge små och medelstora lokala producenter, nya företagare och unga jordbrukare – samtidigt som man säkerställer lika tillgång för både kvinnor och män – företräde vid förvärv och arrende av jordbruksmark, inbegripet teckningsrätter där sådana system är etablerade, eftersom ägande av så stor andel som möjligt av den mark de brukar främjar hållbar och säker utveckling av deras jordbruksföretag, i synnerhet i en tid då intresset för att köpa jordbruksmark tilltar bland personer som inte är jordbrukare, ofta i rent spekulativa syften. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att främja små familjejordbruk och hållbara produktionsmetoder.
13. Europaparlamentet påminner om att höga investeringskostnader gör det svårare att köpa och arrendera jordbruks- och skogsmark för små och medelstora familje- och kooperativjordbruk.
14. Europaparlamentet inser den viktiga roll som de små familjejordbruken spelar för livet på landsbygden, eftersom de spelar en aktiv roll i den ekonomiska strukturen genom att bevara det kulturella arvet och livsstilen, stödja det sociala livet och använda naturresurser på ett hållbart sätt, förutom att de dessutom producerar en tillräcklig mängd hälsosamma och högkvalitativa livsmedel och säkerställer bred spridning av ägandet i de områdena. Parlamentet påpekar att problem uppstår vid överlåtande av gårdar från en generation till nästa, i synnerhet när det gäller överlåtande utanför familjen, och uppmanar medlemsstaterna att samla in uppgifter om detta fenomen och skapa en rättslig ram för att åtgärda sådana problem.
15. Europaparlamentet påminner om det stöd för unga jordbrukare som finns inom den gemensamma jordbrukspolitiken, vars mål är att främja deras tillgång till jordbruket. Parlamentet vill dessutom se en övergripande strategi som gör det möjligt för unga jordbrukare, kvinnor och andra som vill etablera sig som jordbrukare att ta över respektive starta jordbruksföretag. Parlamentet noterar dock att nya aktörer fortfarande har svårigheter med strukturella hinder som höga markpriser eller hög beskattning av övertag av jordbruksföretag utanför familjen.
16. Europaparlamentet understryker betydelsen av den europeiska strukturpolitiken för att främja landsbygden, till exempel för att, vad gäller tillgång till jordbruksmark, säkerställa särskilt stöd till små och medelstora enmansjordbruk och kooperativ, unga människor och, i synnerhet, kvinnor.
17. Europaparlamentet betonar svårigheterna med att få tillgång till krediter för att förvärva mark eller besittningsrätt, särskilt för nya aktörer och unga jordbrukare. Parlamentet uppmanar kommissionen att ta fram ordentliga instrument inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken och relaterade politikområden för att underlätta deras

inträde på jordbruksmarknaden genom att säkerställa tillgång till hållbara krediter på rättvisa villkor.

18. Europaparlamentet anser att lokalsamhällena måste involveras i beslut om markanvändningen.
19. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att erbjuda incitament för utveckling av jordbruk i städer och andra former av kollektivjordbruk och markdelningslösningar, med beaktande av å ena sidan den begränsade tillgången till jordbruksmark på landsbygden och å andra sidan det växande intresset för jordbruk i städer och stadsnära områden.
20. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att i större utsträckning engagera sig i kunskapsöverföringen i form av forsknings- och innovationsprojekt för att förbättra markkvaliteten genom att tillämpa miljöprinciper i jordbruket, med hänvisning till att jordbruksmarken utgör grunden för livsmedelsproduktion, hållbara ekosystem och livskraftig landsbygd.
21. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att utforma markpolitiken så att det blir möjligt att bli markägare eller få besittningsrätt på ekonomiska villkor som motsvarar jordbruksverksamheten, samt att övervaka mark- och arrendepreiserna. Parlamentet kräver dessutom att jordbruksmarkstransaktioner ska omfattas av förhandskontroller beträffande förenlighet med nationell marklagstiftning, även i samband med fusioner, delningar och grundande av stiftelser. Parlamentet anser att det behövs strängare kontroll av arrendavtal och meddelandeplikt vad gäller oegentligheter, med påföljdsalternativ, eftersom ett arrende ofta är det första steget mot ett köp. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att se till att arrendepolitiken omfattar krav på arrendatorerna att bedriva jordbruk. Parlamentet anser att marknadspolitikerna för mark måste bidra till att förhindra uppkomsten av dominerande ställning på dessa marknader.
22. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att utnyttja sådana instrument för reglering av marknaden för mark som redan framgångsrikt används i vissa medlemsstater, i linje med bestämmelserna i EU-fördragen, t.ex. krav på statligt tillstånd för markförsäljning och markarrende, förköpsrätt, krav på att personen med besittningsrätt ska använda marken för jordbruk, begränsningar av juridiska personers köprätt, tak för antalet förvärvbara hektar, företräde för jordbrukare, markreserver, prisindexering utifrån inkomsterna från jordbruket osv.
23. Europaparlamentet understryker att nationella rättssystem måste skydda alla parter rättigheter när det gäller oegentligheter i samband med arrendavtal samt att nationella myndigheter bör vidta åtgärder för att täppa till alla kryphål i befintlig nationell lagstiftning som möjliggör avtalsmissbruk.
24. Europaparlamentet påminner om de positiva åtgärder som vissa medlemsstater har vidtagit för att reglera sina marknader för mark i syfte att motverka spekulativ markförsäljning och påminner medlemsstaterna om att de genom skattelagstiftningen har en effektiv hävstång för att reglera denna marknad.
25. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att stödja eller skapa lämpliga institutioner med statligt deltagande och offentlig övervakning för markförvaltningen.

26. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att ge sitt stöd till alla innovativa markdelningsåtgärder till förmån för unga jordbrukares etablering, i synnerhet via solidariska investeringsfonder som sparare kan använda för samhällsnyttiga placeringar och på så sätt hjälpa unga personer som inte har tillräckliga resurser för att skaffa tillgång till mark och starta jordbruksverksamhet.
27. I syfte att utveckla en tydlig vägledande EU-princip för jordbruksstrukturen uppmanar Europaparlamentet EU och medlemsstaterna att genomföra de frivilliga riktlinjerna för ansvarsfull förvaltning av besittningsrätt till mark, fiske och skogar, som alla medlemsstater har ratificerat. Parlamentet uppmanar särskilt medlemsstaterna att beakta breda sociala, ekonomiska och miljömässiga mål, och motverka markspekulationens och markkoncentrationens oönskade effekter på lokalsamhällena, när de vidtar åtgärder beträffande utnyttjande och kontroll av statligt ägda resurser. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att rapportera till kommissionen om hur riktlinjerna används och tillämpas i deras markförvaltningspolitik.
28. Europaparlamentet föreslår i detta sammanhang att kommissionen ska anta rekommendationer om EU:s markstyre, i enlighet med andemeningen i de frivilliga riktlinjerna samt med hänsyn till de horisontella EU-ramarna om jordbruk, miljö, inre marknad och territoriell sammanhållning.
29. Europaparlamentet anser att direktstöd skulle ge bättre valuta för pengarna om de betalades på grundval av de miljömässiga och socioekonomiska allmänna nyttigheter som jordbruksföretag skapar, istället för enbart på grundval av det markområde det omfattar.
30. Europaparlamentet pekar på medlemsstaternas möjlighet att minska den del av direktstödet som överskrider den övre gränsen på 150 000 euro med minst 5 procent, i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) nr 1307/2013 om direktstödet.
31. Europaparlamentet anser att man inom ramen för den reformerade gemensamma jordbrukspolitiken bör införa maximigränser och anpassa direktstödsordningen så att de första hektaren får större tyngd samt underlätta för investeringar och betalning av direktstöd till de små jordbruksföretagen. Parlamentet uppmanar kommissionen att införa en effektivare mekanism för omfördelning av stöd i syfte att förhindra koncentration av jordbruksmark.
32. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att i större utsträckning använda de möjligheter de redan nu har till sitt förfogande för att införa ett tak och omfördela stöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken, t.ex. möjligheten att 30 % av direktstödet ska betalas för ett företags första hektar, som ett sätt att gynna småjordbruk och familjejordbruk, förutsatt att de uppfyller kraven i artiklarna 41 och 42 i förordningen om direktstödet. Parlamentet föreslår att förmånsbehandlingen av de första hektaren inte ska beräknas per jordbruksföretag utan istället per moderbolag. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att publicera uppgifter, i linje med dataskyddsbestämmelserna, inte bara om företagsinnehavare som tar emot stöd genom den gemensamma jordbrukspolitiken, utan även om mottagare som markägare eller moderbolag.
33. Europaparlamentet pekar på vikten av en tydlig definition av begreppet ”aktiv jordbrukare” i hela EU, som entydigt är förbunden med arbete i jordbruksföretag och gör klar åtskillnad mellan stödberättigad och icke stödberättigad mark (t.ex. flygplatser,

öppna industriområden och golfbanor). Parlamentet uppmanar kommissionen att se till att mottagarna av direktstöd uteslutande är aktiva jordbrukare.

34. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att övervaka alla relevanta politikområden, som jordbruk, energi, miljö, regional utveckling, rörlighet, finans och investeringar, och undersöka om de främjar eller motverkar koncentrationen av jordbruksmark i EU, samt att tillsammans med jordbrukarna, deras organisationer och andra relevanta aktörer från civilsamhället inleda en samrådsprocess för att bedöma situationen för förvaltningen av jordbruksmark i enlighet med de frivilliga riktlinjerna för ansvarsfull förvaltning av besittningsrätt till mark, fiske och skogar och anvisningarna från kommittén för globalt tryggad livsmedelsförsörjning.
35. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att genomföra en riktad kontroll av det nationella genomförandet av den nuvarande gemensamma jordbrukspolitiken, i syfte att upptäcka eventuella oönskade effekter vad gäller markkoncentration.
36. Europaparlamentet stöder kommissionens ståndpunkt att marken är en ändlig resurs som redan nu står under stort tryck på grund av klimatförändringar, markerosion och överanvändning eller ändrad användning. Parlamentet stöder därför ekosociala åtgärder för att skydda marken, men understryker samtidigt att markfrågor tillhör medlemsstaternas exklusiva befogenheter.
37. Europaparlamentet anser att jordbruksmarken bör ges särskilt skydd genom att låta medlemsstaterna, i samordning med lokala myndigheter och jordbrukarnas organisationer, reglera försäljning, användning och arrende av jordbruksmark i syfte att trygga livsmedelsförsörjningen i enlighet med EU-fördragen och domstolens rättspraxis om besittningsrätt och tillgång till land, samt med hänvisning till de fyra europeiska grundläggande friheterna och allmänintresset.
38. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, i den interinstitutionella öppenhetens intresse, ge parlamentet bättre insyn i handlingar i sådana förfaranden för fördragsöverträdelser respektive förhandsavgöranden som rör medlemsstaternas reglering av marknaden för mark.
39. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, tillsammans med medlemsstaterna och berörda parter, offentliggöra en katalog med tydliga och heltäckande kriterier, inbegripet jordbruksmarkstransaktioner på kapitalmarknader, som säkerställer lika villkor och gör det klart för medlemsstaterna vilka åtgärder som är tillåtna för att reglera marknaden för mark, med beaktande av allmänintresset och EU:s fyra friheter, för att jordbrukare lättare ska kunna få tillgång till jordbruks- och skogsbruksmark. Parlamentet uppmanar kommissionen att överväga att stoppa pågående förfaranden för bedömning av huruvida nationell lagstiftning om handel med jordbruksmark är förenlig med unionslagstiftningen tills ovannämnda kriterier har offentliggjorts.
40. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att öka medlemsstaternas kunskaper om skatteundandragande, korruption och olagliga metoder (t.ex. ”fickkontrakt”) i samband med transaktioner av mark, samt att stödja dem i kampen mot detta. Parlamentet uppmärksammar de oegentligheter vid markförvärv som är under rättslig utredning i vissa medlemsstater.

41. Europaparlamentet välkomnar förslaget att förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken, särskilt de åtgärder som syftar till att minska kostnaderna och den administrativa bördan för familj jordbruk samt för mikroföretag och små och medelstora företag på landsbygden.
42. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i samband med utarbetandet av förslaget till den gemensamma jordbrukspolitiken för perioden efter 2020 bibehålla åtgärderna för att bekämpa koncentration av jordbruksmark och att utarbeta ytterligare åtgärder till stöd för mikroföretag och små och medelstora företag.
43. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.